

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoV/19/2014
Identifikačné číslo spisu: 9508100118
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Daniel Hudák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9508100118.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Daniela Hudáka a sudcov JUDr. Libora Duľu, JUDr. Štefana Micháliku, JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Viliama Dohňanského, v trestnej veci obvineného Ing. V. C. pre pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. zák.“), na neverejnom zasadnutí konanom 14. decembra 2017 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2012, sp. zn. 5 To 10/2011, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného Ing. V. C. sa odmieta.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného Ing. V. C. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 3. mája 2011, sp. zn. PK-2T/33/2008.

Špecializovaný trestný súd v Pezinku naposledy citovaným rozsudkom uznal obvineného Ing. V. C. za vinného z pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

- v dobe od 1. januára 1999 do 30. decembra 1999, ako konateľ obchodnej spoločnosti K., spol. s r. o., v jej sídle v J. J. a v pobočkách tejto obchodnej spoločnosti na rôznych miestach v D. O., i prostredníctvom splnomocnených osôb, uzatváral v zastúpení dlžníka obchodnej spoločnosti K., spol. s r. o., zmluvy o pôžičke s vystavením vlastných zmienek tejto spoločnosti na dlžnú sumu, ktoré mali zabezpečovať splnenie záväzku vrátiť požičané peňažné prostriedky spolu so sľubovaným zhodnotením, a to tak, že peňažné prostriedky vylákal od fyzických osôb zneužívajúc pritom ich dôveru, nedostatok skúseností a dôverčivosť, keď ich ekonomické správanie ovplyvnil, v mnohých printových a elektronických médiách dlhodobo a v často opakujúcich sa frekvenciách, prezentovanou reklamou, vytvárajúcou dojem o spoločnosti K., spol. s r. o., ako dynamickej a prosperujúcej spoločnosti, a súčasne sľubujúcou zhodnotenie požičaných peňazí až vo výške 20 % - 31 %, v závislosti od dĺžky poskytnutia pôžičky, a to s trojnásobnou garanciou, hoci na základe interných ekonomických informácií

a nízkych hospodárskych výsledkov spoločnosti vedel, že sľubované záväzky nebude možné splatiť z jej podnikateľských aktivít, čím na škodu 1367 fyzických osôb získal na základe 1512 zmlúv o pôžičke peňažné prostriedky vo výške 237 739 896,- Slovenských korún, v prepočte 7 891 518,82 Eur, ktoré boli použité na vyplácanie predchádzajúcich vkladateľov a krytie vlastných nákladov spoločností v skupine K.,

- v dobe od 1. januára 2000 do 24. februára 2002, ako predseda predstavenstva J. družstva a súčasne generálny riaditeľ a predseda predstavenstva obchodnej spoločnosti K. a.s., v sídle v J. J. a v pobočkách obchodnej spoločnosti K. a.s., na rôznych miestach v D. O., prostredníctvom splnomocnených osôb, uzatváral v zastúpení družstva, po prechádzajúcom prijatí fyzickej osoby za člena J. družstva a prijatí ďalšieho členského vkladu, predstavujúceho istinu, zmluvy o budúcej darovacej zmluve, zmluvy o prevode cestovného šeku, dohody o vrátení ďalšieho členského vkladu s vystavením cestovného šeku, dodatky k zmluve o prevode cestovného šeku a k zmluve o budúcej darovacej zmluve, následne darovacie zmluvy, dodatky k darovacej zmluve a potvrdenia o prevzatí cestovného šeku, predmetom ktorých bol sľúbený výnos a vrátenie ďalšieho členského vkladu, a to tak, že peňažné prostriedky vylákal od fyzických osôb zneužívajúc pritom ich dôveru, nedostatok skúseností a dôveryčivosť, keď ich ekonomické správanie ovplyvnil, v mnohých printových a elektronických médiách dlhodobo a v často opakujúcich sa frekvenciách, prezentovanou reklamou, vytvárajúcou dojem o spoločnosti K., a.s., ako dynamickej a prosperujúcej spoločnosti, a súčasne sľubujúcou zhodnotenie požičaných peňazí až vo výške 15 % - 31 %, v závislosti od dĺžky dohodnutého času poskytnutia peňažných prostriedkov, a to so štvornásobnou garanciou a rizikovým stupňom nula, hoci na základe interných ekonomických informácií a nízkych hospodárskych výsledkov vedel, že sľubované záväzky nebude možné splatiť z podnikateľských aktivít spoločností skupiny K., čím na škodu 23 834 fyzických osôb získal na základe 28 617 zmlúv peňažné prostriedky vo výške 3 729 415 732,- Slovenských korún, v prepočte 123 793 923,26 Eur, ktoré boli použité na vyplácanie predchádzajúcich vkladateľov a krytie vlastných nákladov spoločností v skupine K..

Za to bol obvinenému uložený podľa § 250 ods. 5 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 6 mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 2 písm. a), ods. 3 Tr. zák. zaradený do prvej nápravno výchovnej skupiny.

Proti druhostupňovému rozhodnutiu podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie, ktorého bolo Špecializovanému trestnému súdu doručené dňa 1. decembra 2014, a kde ako dovolacie dôvody (formálne) označil dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. a), c), g) a i) Tr. por. Pokiaľ ide konkrétne o jednotlivé obvineným uplatnené dovolacie námietky, tieto uvádza dovolací súd nižšie, kde sa s nimi aj podrobne vysporiadava.

V závere podaného dovolania obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. rozsudkom vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach § 2 ods. 1, 7, 9, 10, § 14, § 34 ods. 1, § 285 písm. b), § 319 Tr. por., aby napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a napokon podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby odvolaciemu súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Najvyšší súd ako súd dovolací vec predbežne preskúmal a dospel k záveru, že dovolanie obvineného Ing. V. C. nie je potrebné odmietnuť z formálnych dôvodov [§ 382 písm. a), b), alebo d) až f) Tr. por.]. Zároveň však zistil, že je zrejmé, že danom prípade nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (ods. 1) Tr. por., a preto podané dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak

a) vo veci rozhodol nepríslušný súd;

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu;

g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom;

i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 4 veta prvá Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Podľa § 371 ods. 5 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Podľa § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Úvodom je nutné zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

Vzhľadom na obsah posudzovaného dovolania, sa žiada hneď v úvode vo všeobecnosti tiež poznamenať, že v rámci posudzovania existencie (obvineným o. i. uplatňovaného) dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Naplnenie daného dovolacieho dôvodu môže tiež vysloviť v prípade zistenia, že rozhodnutie je založené „na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia“, pod čím treba rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vyvolávajúcich premlčanie trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), alebo ak ide o nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku (riešenie predbežných otázok).

Čo je však potrebné zdôrazniť predovšetkým, je tá skutočnosť, že námietky obvineného smerujúce voči skutkovým zisteniam a záverom (námietky ich nesprávnosti či neúplnosti), ktoré učinili vo veci súdy nižšieho stupňa sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, ako je zrejmé zo samotnej dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., časť veta za bodkočiarkou. Pre dovolací súd je teda vždy záväzný konečný skutkový stav, ku ktorému dospeli súd prvého a druhého stupňa, ktorý nemôže ani meniť, ani dopĺňať (uvedené neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Inak povedané, vo vzťahu k skutkovému stavu ustálenému skôr konajúcim súdmi, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nie však námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu

vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

In concreto, pokiaľ ide o jednotlivé zo strany dovolateľa Ing. V. C. uplatnené výhrady:

I/ Obvinený s poukazom na § 14 ods. 2 písm. d) Tr. por. účinného v čase podania obžaloby (v zmysle ktorého je daná pôsobnosť Špeciálneho súdu, ak trestným činom podvodu bola spôsobená škoda vo výške najmenej dvadsaťpäťtisíc násobku malej škody) namietal, že vzhľadom na neukončené konkurzné konanie spoločnosti K., a.s., nemohol mať súd, a to ani do dnešného dňa, ustálenú výšku spôsobenej škody, z ktorej odvodzuje svoju právomoc. Tiež upozornil na to, že z odôvodnenia prvostupňového rozsudku vyplýva, že pri vyčíslení škody vyjadrenej vo výroku o vine vychádzal súd z údajov znalcov Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej len „USI ŽU“), ktoré on po celú dobu konania spochybňoval. Má za to, že výška spôsobenej škody vyčíslená uvedenými znalcami nie je hodnoverná a overiteľná, čo má potvrdzovať aj znalecký posudok č. 6/2013, vypracovaný Expertíznym a edukačným inštitútom+ (ďalej len „EEI+“), ktorý odvolací súd odmietol ako dôkaz vykonať. Záverom v súvislosti so splnením zákonom požadovanej podmienky uvedenej v § 371 ods. 4 Tr. por. podotkol, že námietku nepríslušnosti súdu vzniesol niekoľkokrát v priebehu pôvodného konania - najskôr prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním z 22. decembra 2008, v ktorom zároveň navrhol podanú obžalobu neprijíť, neskorší jeho návrh na preskúmanie príslušnosti Špecializovaného trestného súdu vo veci konať menovaný súd 17. marca 2010 mimo pojednávania odmietol, pričom na nepríslušnosť súdu a porušovanie práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi poukázal napokon tiež v odôvodnení odvolania zo 16. mája 2011.

K tomu treba v prvom rade uviesť, že s námietkou obvineného týkajúcou sa údajnej nepríslušnosti Špecializovaného trestného súdu v danej veci konať a rozhodnúť sa už veľmi podrobne zaoberal odvolací súd a vysporiadal sa s ňou na strane 8 a nasl. svojho (dovoláním napadnutého) rozhodnutia, na ktoré správne závery dovolací súd síce odkazuje, avšak z hľadiska zásad dovolacieho prieskumu považuje za potrebné dodať nasledovné:

Ustanovenie § 14 ods. 2 písm. d) Tr. por. účinného v čase podania obžaloby (rovnako vid' ustanovenie § 14 písm. k) Tr. por. účinného v čase rozhodovania) vyžadovalo na založenie pôsobnosti Špeciálneho súdu (neskôr Špecializovaného trestného súdu) v prípade trestného činu podvodu ako jedného z majetkových trestných činov spôsobenie škody minimálne vo výške dvadsaťpäťtisíc násobku malej škody podľa Trestného zákona (škodou malou sa pritom rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 Eur, zákonom požadovaná minimálna hranica spôsobenej škody potom predstavuje sumu 6 650 000 Eur).

K tomu dovolací súd uvádza, že z výrokovej časti odsudzujúceho rozsudku je zrejmé, že obvinený najskôr ako konateľ obchodnej spoločnosti K., spol. s r.o., na škodu 1367 fyzických osôb získal na základe 1512 zmlúv o pôžičke peňažné prostriedky vo výške 7 891 518,82 Eur (237 739 896,- Slovenských korún), a neskôr ako predseda predstavenstva J. (J. - K. - výnos) družstva a súčasne generálny riaditeľ a predseda predstavenstva obchodnej spoločnosti K., a.s., na škodu 23 834 fyzických osôb na základe 28 617 zmlúv získal peňažné prostriedky vo výške 123 793 923,26 Eur (3 729 415 732,- Slovenských korún). Spolu teda obvineným spôsobená škoda sa cudzom majetku dosiahla výškou 131 685 442,08 Eur (3.967 155 628,- Slovenských korún).

Vyššie uvedený skutkový záver (ako súčasť popisu skutku zákon pri trestnom čine podvodu obligatórne vyžaduje uvedenie výšky spôsobenej škody), ku ktorému dospel po vykonanom dokazovaní súd prvého stupňa a s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil i súd odvolací, je potom s poukazom na už vyššie uvedené pre dovolací súd záväzný a nemôže ho v dovolacom konaní - konanom na podklade dovolania obvineného - preskúmať. S ohľadom na obvineným spôsobený následok následne niet žiadnych pochyb o príslušnosti (pôsobnosti) Špecializovaného trestného súdu a následne aj najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho na konanie v preskúmvanej veci.

V námietke obvineného ide v skutočnosti (vecne) o námietku skutkových zistení, keď tento s odkazom na údaje nesprávne ustálenú výšku spôsobenej škody zo strany súdu (pri vyčíslení škody vyjadrenej vo výroku o vine mal súd vychádzať z údajov ním spochybňovaných záverov znalcov USI ŽU, keď že výšku takto vyčíslenej spôsobenej škody nemožno považovať podľa názoru obvineného za hodnovernú a overiteľnú aj s ohľadom na iné závery uvedené v ním predloženom znaleckom posudku EEI+) vyvodzuje (právny) záver ohľadne nepríslušnosti súdu. Je tak celkom zrejmé, že z hľadiska svojho obsahu ide o námietku nesubsumovateľnú pod uplatnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. a) Tr. por., ako ani pod akýkoľvek iný zo strany dovolateľa uplatniteľný dovolací dôvod. Ako totiž bolo uvedené už na iných miestach daného rozhodnutia, námietky smerujúce voči hodnoteniu vo veci vykonaných dôkazov ako i samotnému rozsahu vykonaného dokazovania sú z pohľadu dovolacieho konanie irelevantné.

Pokiaľ potom v podanom dovolaní (okrem už uvedeného) obvinený argumentuje tou skutočnosťou, že presnú výšku spôsobenej škody súd do dnešného dňa v podstate vzhľadom na neukončené konkurzné konanie spoločnosti K., a.s., ani ustálenú nemohol mať (niektorí veritelia budú ešte speňažením majetku uspokojení), tak k tomu treba uviesť iba toľko, že obvinený zjavne nerozlišuje medzi škodou ako kvalifikačným momentom - ako spôsobeným (majetkovým) následkom trestného činu, ktorý je obligatórnym znakom príslušnej skutkovej podstaty a jej prípadnou neskoršou náhradou (reparáciou), čo už je otázkou inou, nemajúcou odraz v samotnej skutkovej vete rozsudku. Ako uvádza základná trestnoprávna náuka, trestný čin je spáchaný (dokonaný) naplneným všetkých jeho zákonných znakov, tak subjektívnych, ako i objektívnych, pričom následok je konkrétne súčasťou objektívnej stránky trestného činu. Pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu sa pritom (logicky) odvíja od výšky trestným činom spôsobenej škody.

Záverom dovolací súd len - čisto hypoteticky (nevzťahujúc sa na daný prípad) na okraj uvádza, že ak by sa aj neskôr v priebehu súdneho konania zistilo, že Špecializovaný trestný súd (napr. vzhľadom na neskôr ustálenú výšku škody) nemá danú pôsobnosť vo veci konať (viď k tomu § 14 Tr. por.), vychádzajúc z § 280 ods. 1 Tr. por. veta druhá, časť za bodkočiarkou, použijúc argument a *minor ad maius* (od menšieho k väčšiemu) by bol povinný rozhodnúť vec sám, bez jej postúpenia (inak príslušnému súdu).

II/ Pokiaľ ide o znalecký posudok USI ŽU č. 176/2002 z 8. decembra 2003 v znení doplnenia č. 1 a 2, obvinený uviedol, že ide v danej veci o základný a kľúčový dôkaz, z ktorého konajúce súdy vychádzali pri posudzovaní ziskovosti, hodnoty majetku a reálnosti aktivít spoločnosti K., a.s. (pôvodne K., spol. s.r.o.) a J. K. (spolu označované aj ako len „K.“), a bol tiež rozhodujúci pri posudzovaní subjektívnej stránky trestného činu podvodu (t.j. jeho vedomosti o rentabilite aktivít spoločností v rámci skupiny K. a jeho vôli uviesť iného do omylu), pričom:

a/ tento bol vypracovaný osobami, ktoré neboli zapísané do zoznamu znalcov, a to napriek tomu, že v danom odbore bolo dostatok znalcov zapísaných v zozname vedenom Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“);

b/ v konaní pred Špecializovaným trestným súdom boli k znaleckému posudku vypočítané osoby - pribraté ako tzv. znalci ad hoc po tom predchádzajúcom zložení sľubu - ktoré sa na jeho vypracovaní podieľali v mene znaleckého ústavu, čo je podľa názoru obvineného neprípustné (hodnotiť závery posudku, na vypracovaní ktorého sa osoba v skutočnosti sama podieľala, pretože táto je pre pomer k veci automaticky považovaná za zaujatú);

c/ uvedený posudok neobsahuje znaleckú doložku, ktorej nedostatok podľa názoru obvineného znemožňuje jeho formálne a obsahové preskúmanie a posudok tým stráca svoju dôveryhodnosť; má za to, že takýto posudok nemožno ani považovať za znalecký posudok, ale je potrebné k nemu pristupovať ako k listinnému dôkazu s nižšou dôkaznou hodnotou;

d/ jeho hodnovernosť a objektívnosť bola ním od počiatku spochybňovaná, a to z viacerých dôvodov, keď v podanom dovolaní predovšetkým upozornil na to, že z odborného ekonomického hľadiska nebola pri jeho vypracovaní použitá správna metodika použitia ukazovateľa ekonomickej pridanej hodnoty a je tiež otázne, do akej miery boli podklady pre vypracovanie posudku čitateľné a k dispozícii ÚSI ŽU;

e/ okrem uvedeného znaleckého posudku sú súčasťou spisu aj znalecké posudky znaleckej organizácie

ZNALÉKON, ktorých závery sú naopak „v prospech“ K. a nakoľko ide v prípade stanovovania všeobecnej hodnoty podniku o vysoko odbornú problematiku, obvinenému nie je zrejmé, na základe čoho dospel odvolací súd k záveru, spomínané znalecké posudky obsahujú nereálne údaje o aktívach spoločnosti;

f/ keďže sa prvostupňový súd s jeho argumentáciou týkajúcou sa spochybnenia predmetného znaleckého posudku vôbec nezaoberal, bol nútený si dať po vyhlásení odsudzujúceho rozsudku vypracovať k nemu kontrolný znalecký posudok EEI+, zapísanému v zozname znaleckých organizácií, avšak druhostupňový súd sa návrhom na doplnenie dokazovania týmto - podľa názoru obvineného - kľúčovým dôkazom, ktorý ako jediný mohol prispieť k odstráneniu akýchkoľvek pochybností o jeho vine, odmietol zaoberať (súd pritom nemôže odmietnuť vykonať kľúčový dôkaz) a jeho odmietnutie náležite nezdôvodnil;

g/ oba konajúce súdy automaticky prebrali tam uvedené závery bez toho, aby sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadali s jeho výhradami upozorňujúcimi na nedostatky tak právneho ako i ekonomického charakteru; napadnuté rozhodnutie považuje obvinený z uvedeného dôvodu za arbitrárne, pričom má za to, že neodstránením ním vytykaných pochybností o vierohodnosti daného znaleckého posudku zo strany odvolacieho súdu došlo k obmedzeniu jeho práva na obhajobu v rozsahu nezlučiteľnom so zárukou spravodlivého procesu v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - ďalej len „Dohovor“ (v tejto súvislosti obvinený poukázal i na niektoré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva);

h/ podľa vyjadrenia MS SR, sp. zn. 34678/2014/15, z 27. februára 2014 (predložené ako príloha podaného dovolania), ÚSI nie je znaleckým ústavom (čl. 4), ani znaleckou organizáciou zapísanou v zozname znalcov, ale je samostatnou právnickou osobou - záujmovým združením právnických osôb, akreditovaným na poskytovanie vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania znalcov, z čoho má podľa obvineného vyplývať, že v roku 2007 tento nespĺňal podmienky na to, aby jeho posudky boli akceptované ako posudky ústavu, ktorý je znaleckou organizáciou;

i/ podkladom pre jeho vypracovanie boli kópie počítačových údajov spoločnosti K., s ktorými bolo disponované bez tomu predchádzajúceho príkazu sudcu pre prípravné konanie resp. prokurátora podľa § 88e Tr. por. č. 141/1961 Zb. (keďže počítačové údaje v tom čase spadali pod pojem „iné záznamy“); príkaz na prehliadku priestorov vyšetrovateľovi umožňoval získať legálne do držby pre účely trestného konania iba hmotný substrát, t. j. počítače a ich disky, ale neumožňoval mu získať aj údaje uložené na diskoch počítačov; v tejto súvislosti poukázal tiež na konštantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) - napr. nálezy III. ÚS 68/2010 a II. ÚS 96/2010, ako i uznesenie z 26. júna 2013, sp. zn. IV. ÚS 397/2013, ktorým ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti.

K vyššie uvedeným výhradám uvádza dovolací súd nasledovné:

Uznesením vyšetrovateľa z 22. augusta 2002, sp. zn. ČVS: KUV-15/OVEK-2002 (zv. č. 48, č. l. 12 029 - 12 032), bol do konania na podanie posudku pribratý podľa § 110 ods. 1 Tr. por. č. 141/1961 Zb. v príslušnom účinnom znení (v zmysle ktorého vo výnimočných, obzvlášť obtiažných prípadoch vyžadujúcich osobitné vedecké posúdenie môže orgán činný v trestnom konaní rozhodnúť o pribratí ústavu na podanie posudku) ÚSI ŽU.

V súlade s odsekom 2 naposledy zmieňovaného ustanovenia je povinný podať ústav posudok písomne a označiť v ňom zároveň osobu, ktorá posudok vypracovala a môže byť v prípade potreby ako znalec vypočutá. Obdobne v zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 36/1967 Zb. o znalcoch a tlmočníkoch v znení zákona č. 238/2000 Z. z. - ďalej len „zákon č. 36/1967 Zb.“ (Oddiel III zákona upravuje znaleckú činnosť ústavou, §§ 21 - 23) podá ústav posudok písomne a uvedie v ňom, kto posudok pripravoval a kto môže, ak je to podľa procesných predpisov potrebné, pred štátnym orgánom osobne potvrdiť správnosť posudku podaného ústavom a podať žiadané vysvetlenia.

ÚSI ŽU, zapísaný v relevantnom čase v zozname vedenom MS SR ako (znalecký) ústav (§ 21 ods. 7 zákona č. 36/1967 Zb., §§ 10 - 11 vyhlášky MS SR č. 263/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákona č. 36/1967 Zb. v znení vyhlášky č. 294/2000 Z. z.) v znaleckom odbore podnikové hospodárstvo - oceňovanie a hodnotenie podnikov, vypracoval 8. decembra 2003 znalecký posudok č. 176/2002 (zv. č.

2 - 20, č. 1. 79 - 5794) a neskôr jeho doplnenie č. 1 a (zv. č. 23, č. 1. 5846 - 5860) a č. 2 (zv. č. 22, č. 1. 5795 - 5845), použité ako dôkaz v predmetnom trestnom konaní.

ÚSI ŽU po celý čas, t. j. ani po zmene príslušnej právnej úpravy, nezmenil svoj právny status, a teda neustále bol zapísaný v zozname vedenom MS SR ako (znalecký) ústav. Jeho právne postavenie nebolo v čase konania sporné, pochybnosti má len obhajoba, tie však vychádzajú z neznalosti príslušnej právnej úpravy a nerozlišovania medzi znalcom - fyzickou osobou a znaleckým ústavom či znaleckou organizáciou, ktoré sú ako právnické osoby oprávnené vykonávať znaleckú činnosť.

V súvislosti s vyššie uvedeným je potrebné dodať, že znaleckú organizáciu ako ďalšiu právnickú osobu oprávnenú vykonávať znalecké dokazovanie pozná až nová právna úprava - Trestný poriadok č. 301/2005 Z. z. účinný od 1. januára 2006, keď v zmysle § 143 ods. 1 veta prvá má byť táto príberaná prioritne - pred znalcom fyzickou osobou. Aj v zmysle tejto novej právnej úpravy potom platí, že vo výnimočných a obzvlášť závažných prípadoch vyžadujúcich osobitné vedecké posúdenie (alebo na preskúmanie posudku znalca) môže pribrať orgán činný v trestnom konaní resp. súd na podanie znaleckého posudku znalecký ústav. Znalecký ústav je povinný spracovať posudok písomne a uviesť v ňom osoby, ktoré sa na jeho spracovaní podieľali, a ich prípadné rozdielne závery. Ak pri spracovaní znaleckého posudku dospeli k zhodným záverom, určí sa v znaleckom posudku osoba, ktorá môže byť ako znalec vypočutá na účely trestného konania (§ 147 ods. 1 a 3).

Pokiaľ ide o námietku vyššie uvedenú pod písmenom h/, tak k tomu je potrebné uviesť, že dovolateľ vyvodzuje z dotknutého písomného vyjadrenia MS SR z 27. februára 2014 nesprávne závery a uvádza skutočnosti, nemajúce podklad v ňom samotnom. MS SR (odbor znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti) v predmetnej listine - reagujúc na žiadosť obhajcu obvineného o informácie týkajúceho sa znaleckého dokazovania z odboru Ekonomía a manažment a odboru Ekonomika a riadenie podnikov - predovšetkým uvádza, že v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, oddiel na zápis znalcov, časť právnické osoby - znalecké ústavy, odbor Ekonomía a manažment, rovnako ako odbor Ekonomika a riadenie podnikov, sú zapísané 2 právnické osoby, konkrétne Ekonomická univerzita v Bratislave a ÚSI ŽU. V ďalšom bolo poukázané na iné právnické osoby - znalecké organizácie, zapísané v oddieloch na zápis znalcov, a to v odbore Ekonomía a manažment, ako i odbore Ekonomika a riadenie podnikov (s tým, že v oboch odboroch je zaradená i znalecká organizácia EEI+).

K ÚSI ŽU sa vo vyššie spomínanom vyjadrení následne uvádza, že čo sa týka jeho právnej formy, ide o samostatnú právnickú osobu - záujmové združenie právnických osôb, špecializované o.i. na výkon znaleckej činnosti, jeho riaditeľom je prof. Ing. Gustáv Kasanický CSc., pričom v čase vypracovania danej odpovede má v pracovnom pomere na dobu neurčitú týchto znalcov (fyzické osoby): Ing. Marián Hrubizna, PhD., Ing. Eva Bašistová, Ing. Tatiana Šajtlavová a Ing. Ladislav Cimerák, PhD. MS SR v rámci svojho vyjadrenia s poukazom na relevantné ustanovenie upozorňuje taktiež na tú skutočnosť, že z povahy predmetnej veci nie je možné, aby bola fyzická osoba zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, oddiel na zápis znalcov, časť fyzické osoby, odbor Ekonomika a riadenie podnikov. V závere je zdôraznené, že ÚSI ŽU nie je zapísaný v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, oddiel na zápis znalcov, časť právnické osoby - znalecké organizácie.

Vzhľadom na obsah dovolacích námietok považuje dovolací súd za potrebné okrem naposledy uvedenému na danom zdôrazniť ešte niekoľko skutočností, a síce:

ÚSI ŽU bol v čase pribratia do konania, vypracovávanie znaleckého posudku (a jeho doplnení), ako aj v čase výsluchu určených osôb na hlavnom pojednávaní - pri podávaní vysvetlenia k nemu, zapísaný v zozname MS SR ako (znalecký) ústav.

Z novšej relevantnej právnej úpravy vyplýva, že zoznam znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, ktorý vedie MS SR, obsahuje samostatný oddiel na zápis znalcov, ktorý sa člení na odbory a tie sa ďalej členia na odvetvia. Oddiel na zápis znalcov sa tiež člení na časť na zápis

a) znalcov, ktorí vykonávajú činnosť ako fyzické osoby,

b) znalcov, ktorí vykonávajú činnosť ako právnické osoby - znalecké organizácie a
c) znalcov, ktorí vykonávajú činnosť ako právnické osoby - znalecké ústavy; za predpokladu splnenia k tomu požadovaných podmienok, upravených pre každú kategóriu osobitne (viď k tomu najmä § 4 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon č. 382/2004 Z. z.“; ako aj § 1 a nasl. vykonávacej vyhlášky č. 490/2004 Z. z. k uvedenému zákonu v príslušnom znení).

ÚSI ŽU je pritom - ako je to zrejme už z vyššie uvedeného - zapísaný v zozname vedenom MS SR ako znalecký ústav (presnejšie v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov, oddiel na zápis znalcov, časť právnické osoby - znalecké ústavy), pričom splnil/spĺňa podmienky na to, aby bol zapísaný do zoznamu znaleckých ústavov, upravené v § 19 ods. 3 zákona č. 382/2004 Z. z., a síce je akreditovaný na poskytovanie ďalšieho vzdelávania podľa osobitného zákona; aspoň traja jeho spoločníci, členovia, štátni zamestnanci alebo zamestnanci v pracovnom pomere dohodnutom na neurčitý čas sú znalcami zapísanými v príslušnom odbore a nie sú spoločníkmi, členmi alebo zamestnancami inej právnickej osoby zapísanej v zozname a iné.

Podľa § 19 ods. 1 a 2 zákona č. 382/2004 Z. z. znalecký ústav ako právnická osoba je špecializované vedecké a odborné pracovisko, ktoré plní funkciu rezortného a metodického centra v oblasti znaleckej činnosti zapísanej v zozname. Znalecký ústav vykonáva znaleckú činnosť najmä vo zvlášť obťažných prípadoch vyžadujúcich osobitné vedecké posúdenie. Znalecký ústav najmä a) zabezpečuje odborné minimum a špecializované vzdelávanie v príslušnom odbore v rozsahu a obsahu určenom ministerstvom, b) poskytuje ministerstvu súčinnosť pri vykonávaní odbornej skúšky pre znalcov, overovaní odbornej spôsobilosti znalcov, kontrolnej činnosti, vzdelávacej činnosti, metodickej činnosti a konzultačnej činnosti.

Ak ide o ďalšiu námietku obvineného, zhrnutú vyššie pod písm. b/, ani v tomto smere nebola potom zo strany dovolacieho súdu zistená žiadna nezákonnosť či akékoľvek porušenie práv obvineného na obhajobu, ale práve naopak, z obsahu spisu je zrejmé, že Špecializovaný trestný súd postupoval procesne správne, rešpektujúc všetky relevantné zákonné ustanovenia (prevažne už citované na skorších miestach daného rozhodnutia) ako i súvisiacu judikatúru.

Na hlavnom pojednávaní boli k písomnému znaleckému posudku ÚSI ŽU vypočutí (konkrétne v dňoch 26. až 28. apríla 2010, a to na jeho bližšie ozrejmienie ako i podanie vysvetlenia k jeho jednotlivým častiam a záverom) Ing. Iveta Sedláková, PhD., Ing. Emília Rybárová, Ing. Andrea Čorejová a Ing. Juraj Rybár, CSc., ako osoby podieľajúce sa na jeho vypracovaní v mene ústavu. V samotnom znaleckom posudku boli pritom určené aj ďalšie osoby, ktoré by prípadne mohli byť k jeho obsahu vypočuté.

Konajúca predsedníčka senátu vyššie menovaných riadne poučila (podľa §§ 144, 145 Tr. por., § 347 Tr. zák. a §§ 11, 13 zákona č. 382/2004 Z. z.) a nakoľko bolo zistené, že v čase výsluchu nie sú ako znalci - fyzické osoby v zozname znalcov zapísaní Ing. Andrea Čorejová a Ing. Juraj Rybár, CSc., títo boli v konaní vypočutí ako znalci ad hoc až po tomu predchádzajúcom zložení sľubu podľa § 5 ods. 6 zákona č. 382/2004 Z. z. s tým vyhlásením, že posudok spracovali v zmysle zloženého sľubu (nimi podpísané písomné sľuby z 26. apríla 2010 sa nachádzajú vo zv. č. 337, č. l. 103 198 a nasl.). Čo sa týka Ing. Ivety Sedlákovej, PhD., táto bola v čase o výsluchu zapísaná ako znalec pod ev. č. 913062 (deň zápisu - 20. jún 2001) a Ing. Emília Rybárová pod ev. č. 914166 (deň zápisu - 14. február 2007).

Z príslušnej zápisnice o hlavnom pojednávaní pritom vyplýva, že i samotný výsluch vyššie uvedených znalcov (ad hoc) bol vedený zákonným spôsobom (§ 268 ods. 2 Tr. por. s odkazom na primerané použitie ustanovení § 258 ods. 3 a 4 a § 259 Tr. por.), keď i obhajoba sa aktívne do tohto zapájala, na čo napokon správne poukázal už i odvolací súd v napadnutom rozhodnutí.

Ak ide o ďalšiu v dovolaní uplatnenú námietku ohľadne chýbajúcej znaleckej doložky v znaleckom posudku ÚSI ŽU, tak k tomu treba v prvom rade (a predovšetkým) uviesť, že v prípade tejto nemožno

konštatovať splnenie základnej zákonnej podmienky, a síce povinnosť jej predchádzajúcej výtky zo strany obhajoby v pôvodnom konaní v zmysle vety prvej § 371 ods. 4 Tr. por. Aj napriek tejto skutočnosti však dovolací súd preskúmal relevantnú časť spisového materiálu a hoci aj zistil pravdivosť uvedeného tvrdenia obvineného, zdôrazňuje, že takto zistený nedostatok nemá v žiadnom prípade také následky, ako uvádza obvinený (nespochybňuje sa tým posudok ako taký, ide tu o zákonný, a teda použiteľný dôkaz) a už vôbec by nebolo možné - ani splnení v úvode zmieňovanej podmienky - s poukazom na uvedené zistenie vysloviť naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. V súlade s ustálenou súdnou praxou totiž zmieňovaný dovolací dôvod možno vysloviť iba v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru (ak zistená nezákonnosť mala negatívny materiálny dopad na práva obvineného).

V súvislosti s uvedeným možno navyše záverom dodať, že podľa § 19 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 263/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 36/1967 Zb. (viď k tomu i prílohu č. 3) písomne vyhotovený znalecký posudok obsahuje úvodnú časť, nález, posudok, záver a prílohy (ak to skladba posudku vyžaduje), pričom v zmysle odseku 3 je povinný znalec zapísaný v zozname znalcov k poslednej strane písomného posudku pripojiť znaleckú doložku, ktorá obsahuje označenie zoznamu znalcov, v ktorom je znalec zapísaný, označenie odboru a odvetvia, v ktorom je oprávnený podávať posudky, a číslo položky, pod ktorou je úkon zapísaný v znaleckom denníku. Z uvedených obsahových náležitostí je zrejmé, že s výnimkou posledne uvedeného čísla položky (pod ktorou je úkon zapísaný v znaleckom denníku) ide o skutočnosti zistiteľné (aj zo samotného posudku) a v priebehu konanie nepochybne zistené resp. potvrdené.

Čo sa týka dovolacích výhrad zhrnutých najvyšším súdom pod písm. d/ a e/ (a sčasti aj pod písm. f/ a g/), tak v súvislosti s týmito možno vo všeobecnosti uviesť, že ide o námietky skutkového charakteru, a teda z hľadiska tejto svojej povahy o námietky vylúčené z prieskumu dovolacieho súdu, ako je to zrejmé z už v úvode popísaných základných charakteristík dovolacieho konania s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Ak obvinený namieta hodnovernosť znaleckého posudku ÚSI ŽU, správnosť použitej metodiky zo strany ústavu, či vo všeobecnosti obsah a závery tohto posudku, ak tiež ďalej hodnotí jednotlivé dôkazy, resp. vyjadruje svoj nesúhlas s hodnotením jednotlivých dôkazov zo strany konajúcich súdov, a teda poukazuje na nedostatky vo vykonanom dokazovaní, to všetko sú námietky z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, nepodraditeľné pod žiadny z do úvahy (pre obvineného) pripadajúcich dôvodov dovolania. Obvinený niekoľkokrát opakovane v podanom dovolaní poukazuje na nedostatočné zistenie skutkového stavu veci (bez dôvodných pochybností) a uvádza, že súd porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie spočívajúce v náležitom objasnení skutkového stavu veci. Dovolací súd však musí vychádzať zo skutkových zistení a záverov, ku ktorým dospeli súdy nižšieho stupňa, tieto sú preň záväzné a nemenné (nemôže ich prehodnocovať, ani revidovať, či naprávať).

Vo vzťahu k obhajobou v odvolacom konaní navrhnutému doplneniu dokazovania kontrolným znaleckým posudkom (dovolaciemu súdu bol predložený ako súčasť dovolania znalecký posudok č. 6/2014, vypracovaný na návrh obhajoby znaleckou organizáciou EEI+ dňa 15. mája 2014, ktorého úlohou bolo preskúmať znalecký posudok ÚSI ŽU, jeho doplnky a dostupné materiály týkajúce sa spoločností K.) považuje potom dovolací súd za potrebné úvodom vo všeobecnosti uviesť, že je nepochybné, že súčasťou práva na obhajobu je i právo navrhovať dôkazy slúžiace na podporu obhajoby.

V súlade s ustálenou súdnou praxou dovolacieho súdu ale platí, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.). Nie je možné však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu nemožno totiž považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

K vyššie uvedenému je potrebné aj vzhľadom na obsah podaného dovolania dodať, že pokiaľ ide o odvolací súd, zo strany tohto už (na rozdiel od súdu prvého stupňa) nie je potrebné o dôkaznom návrhu uplatnenom (až) v odvolacom konaní osobitne rozhodnúť (ustanovenie § 298 Tr. por. hovorí len o primeranom použití ustanovení o hlavnom pojednávaní v prípade verejného zasadnutia), čo však neznamená, že je chybou ak o ňom naopak formálne rozhodne, t.j. odmietne vykonať s odkazom na § 272 ods. 3 Tr. por.

Podstatná je - v prípade ktoréhokoľvek z vyššie uvedených procesných postupov - z hľadiska dodržania práva na obhajobu tá skutočnosť, že vždy musí byť zrejmé, že odvolací súd sa (pred meritórnym rozhodnutím vecí) zaoberal každým novo navrhovaným dôkazom, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie v danom smere preskúmateľné.

Pokiaľ ide potom o podaným dovolaním napadnuté rozhodnutie ako i konanie mu predchádzajúce, najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd jednak na verejnom zasadnutí konanom 14. júna 2012 predložený návrh obvineného na doplnenie dokazovania znaleckým dokazovaním inými znalcami - znaleckou organizáciou formálne (uznesením) odmietol a jednak (a to predovšetkým) sa s uvedeným návrhom aj následne v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadal, t.j. dal odpoveď na to, prečo mu nepovažoval za potrebné vyhovieť.

Záver a úvahy odvolacieho súdu sú v uvedenom smere jednoznačne preskúmateľné, keď tento doslova uviedol nasledovné: „... vzhľadom na to, že najvyšší súd nezisťuje žiadne pochybnosti čo sa týka kompetentnosti, komplexnosti, jasnosti a zrozumiteľnosti znaleckého posudku ÚSI ŽU a nemá pochybnosti o jeho záveroch, nevidí ani dôvod na doplnenie dokazovania ďalším znaleckým posudkom, ako to navrhol v odvolaní obžalovaný Ing. V. C.. Spôsob konania obžalovaného a rozsah spôsobeného následku bol doterajším dokazovaním dostatočne preukázaný. (...)

Znalecký posudok považuje najvyšší súd za veľmi presvedčivý, komplexne spracovaný, nevyvolávajúci pochybnosti o jeho záveroch a poskytujúci dostatočný obraz o činnosti v skutkovej vete rozsudku dotknutých spoločností a i ďalších, ktorých činnosť súvisela s akciovou spoločnosťou K., predovšetkým personálnym prepojením s osobou obžalovaného Ing. V. C. a tým, že finančné prostriedky, ktoré trestným konaním popísaným v skutkovej vete napadnutého rozsudku, prostredníctvom pôžičiek alebo inou formou sa dostávali do týchto spoločností, ktoré z nich prevádzkovali svoju činnosť.“

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že nie je pravdou to tvrdenie dovolateľa, že by odvolací súd bezdôvodne odmietol vykonať ním navrhovaný kontrolný znalecký posudok alebo že by toto odmietnutie náležite nezdôvodnil.

Záverom k predmetnej dovolacej námietke sa žiada poznamenať, že pokiaľ obvinený v podanom dovolaní poukazuje na závery ním predloženého (ako aj vyžiadaného) znaleckého posudku znaleckej organizácie EEI+ a uvádza, že vzhľadom k tomu, že odvolací súd odmietol vykonať tento kontrolný znalecký posudok, ktorý tak zásadným spôsobom spochybňuje závery znaleckého posudku ÚSI ŽU, vykonaným dokazovaním nemohlo byť náležite preukázané, že sa dopustil skutku, kladeného mu za vinu (resp. že tento skutok najmä z hľadiska subjektívnej stránky napĺňa znaky trestného činu podvodu) a ak

tiež žiada dovolací súd, aby odvolaciemu súdu uložil povinnosť doplniť dokazovanie uvedeným posudkom, tak ide v danom ohľade opäť zjavne len o námietky skutkového charakteru.

Ak dovolateľ smeruje svoju argumentáciu voči odôvodneniu rozhodnutia a toto považuje z dôvodu nevysporiadania sa s určitými skutočnosťami za arbitrárne, tak k tomu uvádza dovolací súd iba toľko, že voči samotnému odôvodneniu nie je s poukazom na § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie prípustné. I napriek tomu nedá ale zároveň nedodať, že napadnuté rozhodnutie z hľadiska svojho odôvodnenia určite nemožno považovať za arbitrárne a v dôsledku toho za ústavne neudržateľné.

Naopak, z oboch rozhodnutí, ktoré treba vnímať komplexne, jasne vyplýva, o aké dôkazy konajúce súdy nižšieho stupňa svoje skutkové zistenia a závery opierajú (s tým, že súd druhého stupňa sa plne stotožnil so skutkovým stavom uvedeným vo výroku prvostupňového rozsudku), akými právnymi úvahami sa spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako i to, ako sa vyrovnali s obhajobu a ňou predloženými návrhmi na doplnenie dokazovania (v súlade s § 168 ods. 1 Tr. por.). Ako sa potom konkrétne dovolací súd vysporiadal s návrhom na vykonanie kontrolného znaleckého posudku je uvedené vyššie - doslova citujúc i príslušnú časť odôvodnenia jeho rozhodnutia, pričom oba súdy ozrejmili i to, prečo považovali závery posudky ÚSI ŽU za vierohodné (dovolací súd uvádza odhliadnuc od toho, že uvedené hodnotiace úsudky učinené podľa § 2 ods. 12 Tr. por. sú ním v predmetnom konaní nepreskúmateľné).

A napokon, ak ide o posledne uvedenú výhradu obvineného (pod písm. i/), spočívajúcu v tom, že podkladom pre vypracovanie znaleckého posudku ÚSI ŽU boli nezákonne získané kópie počítačových údajov spoločnosti K., a z toho dôvodu má byť teda i samotný posudok nezákonný, tak ani v tomto smere nezistil dovolací súd dôvod na konštatáciu príslušného dovolacieho dôvodu - uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

K vyššie uvedenému záveru dospel dovolací súd - po preskúmaní príslušného spisového materiálu - v prvom rade preto, lebo obvinený uvedenú výhradu predostrel prvýkrát až v podanom dovolaní, a teda si v súvislosti s namietanou okolnosťou nespĺnil podmienku uvedenú v ustanovení § 371 ods. 4 Tr. por.

Aj napriek tomu, že dovolací súd nemá povinnosť sa s poukazom na vyššie spomenutý nedostatok [brániaci aj v prípade prípadného zistenia relevantnosti dovolacej námietky konštatovať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.] zaoberať predmetnou výhradou, uvádza k nej nasledovné:

Na hlavnom pojednávaní konanom 23. apríla 2010 boli prečítané zápisnica o domovej prehliadke (v obci B.) z 23. septembra 2002 s príkazom na domovú prehliadku z 22. septembra 2002, ako i zápisnica o vykonaní prehliadky iných priestorov (priestory spoločnosti K., a.s., na X. Q. č. XX v J. J.) z 23. septembra 2002 spolu s príkazom na prehliadku iných priestorov z 20. septembra 2002 (listiny sa nachádzajú vo zv. č. 64).

Z obsahu napadnutého rozhodnutia je pritom zrejmé, že druhostupňový súd sa tu o.i. vysporiadaval aj s odvolacou námietkou obvineného smerujúcou k tomu, že vyššie spomenuté prehliadky boli nezákonné. Je treba ale poznamenať, že daná výhrada je (z hľadiska materiálneho) odlišná od tej, ako bola predstretá teraz v dovolacom konaní, aj keď styčný bod tu je rovnaký, keďže odvolací súd riešil otázku zákonnosti uvedených prehliadok vo všeobecnosti, pričom - ako to bude zrejmé aj z neskôr uvedeného - dovolací súd sa s jeho závermi stotožňuje.

Len na dokreslenie možno uviesť, že obvinený v podanom odvolaní konkrétne namietal, že „... vyšetrovateľ dňa 23. septembra 2002, v čase keď voči nemu a jeho manželke nebolo vedené žiadne trestné stíhanie, teda v rozpore s článkom 21 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj článkom 8 ods. 1, 2 Dohovoru, so skupinou policajtov ich prepadol v rodinnom dome v B., s cieľom získať dôvernú podnikateľskú dokumentáciu firmy K., a.s., a tak isto postupoval aj voči ich firme K., a.s., v J. J., s jediným cieľom totálne zlikvidovať činnosť tejto ich právnickej osoby ...“.

Odvolací súd sa uvedenou námietkou zaoberal (viď k tomu str. 10 odôvodnenia rozhodnutia) s tým záverom, že nie je pravdou, že by bola nezákonná či už prehliadka vykonaná v rodinnom dome v obci B. alebo prehliadka iných priestorov - kancelárií v spoločnosti K., a.s. Prehliadky sa vykonávali v už začatom trestnom stíhaní, ku ktorému došlo uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Banskej Bystrici zo 17. júla 2002, sp. zn. ČVS: KÚV - 15/OVEK-2002, a to pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák.

S ohľadom na vyššie uvedené uznesenie a po preskúmaní ďalších súvisiacich, v spisovom materiály zadokumentovaných, podkladov k týmto prehliadkam i úkonom vydania vecí odvolací súd nezistil, že by namietané prehliadky boli vykonané v rozpore s vtedy platnými ustanoveniami § 78 a § 82 až § 83a Tr. por. - účinného do 1. januára 2006, týkajúcimi sa vydania vecí dôležitej pre trestné konanie, domovej prehliadky a prehliadky iných priestorov a pozemkov.

S vyššie uvedeným názorom, ktorý je v súlade so stavom veci i zákonom, sa odvolací súd v plno rozsahu stotožňuje, pričom vzhľadom na obsah dovolacej námietky zároveň dodáva, že ak obvinený odvodzuje nezákonnosť získaných počítačových údajov (a následne aj znaleckého posudku, pre vypracovanie ktorého boli podkladom) od absentujúceho príkazu sudcu pre prípravné konanie resp. prokurátora podľa § 88e Tr. por. č. 141/1961 Zb., keďže počítačové údaje v tom čase mali podľa jeho názoru spadať pod pojem „iné záznamy“, tak tu treba uviesť, že uvedené tvrdenie je zjavne nepravdivé už len s poukazom na to, že v danom čase uvedenú úpravu Trestný poriadok ešte ani nepoznal. Ustanovenie § 88e, upravujúce vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo iných záznamov, sa totiž stalo súčasťou Tr. por. č. 141/1961 Zb. až s účinnosťou od 10. októbra 2002 (začlenené novelou č. 422/2002 Z. z.), a teda až po uskutočnení samotných prehliadok.

V danom čase, vzhľadom na existujúcu právnu úpravu, bolo teda všetko lege artis a kópie počítačových údajov sa dostali do sféry dispozície orgánov činných v trestnom konaní legálne (k žiadnemu neoprávnenému zásahu do práv obvineného resp. spoločnosti K., a.s., namietaným procesným postupom nedošlo), keď na uvedenom nemôžu nič zmeniť ani závery obsiahnuté v obvinených v danej súvislosti uvádzaných nálezoch ústavného súdu - z 25. augusta 2010, sp. zn. III. ÚS 68/2010 a z 3. februára 2011, sp. zn. II. ÚS 96/2010. Tieto sa totiž zaoberali ustanoveniami „nového“ trestno-procesného kódexu, účinného od 1. januára 2006 (zákon č. 301/2005 Z. z.), keď konkrétne riešili vzájomný vzťah inštitútov upravených v §§ 89 až 91.

Ak obvinený poukazuje v danej súvislosti na uznesenie ústavného súdu z 26. júna 2013, sp. zn. IV. ÚS 397/2013, ktorým bola jeho sťažnosť odmietnutá, tak závery tohto neprinášajú nič nové z pohľadu riešeného. Pokiaľ ide o rozoberanú námietku, z predmetného uznesenia v podstate vyplýva „iba“ to, že ústavný súd nebol z hľadiska ním poskytovanej až subsidiárnej ochrany o nej príslušný rozhodnúť, z hľadiska svojho obsahu ide totiž o argumentáciu smerujúcu k naplneniu dovolacieho dôvodu [podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.], a preto a posúdenie jej relevantnosti je (primárne) oprávnený dovolací súd (t. j. sťažnosť bola podaná predčasne). Záverom podotkol, že on „v rámci svojej právomoci nemôže autoritatívne rozhodnúť o tom, či sťažovateľove tvrdenia v skutočnosti spĺňajú alebo nespĺňajú dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por. To môže posúdiť a rozhodnúť o tom iba dovolací súd.“

Len na okraj, pre úplnosť záverom k výhradám ohľadom znaleckého skúmania dáva dovolací súd do pozornosti tú skutočnosť, že dňa 23. júna 2014 podal obvinený návrh na povolenie obnovy konania v uvedenej trestnej veci, keď dôvodom jeho podania bol práve namietaný znalecký posudok ÚSI ŽU a jeho doplnenia - a to v kontexte záverov (po právoplatnom skončení veci na podnet obhajoby vypracovaného) posudku znaleckej organizácie EEI+. Predmetný návrh na povolenie obnovy konania bol pritom uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 9. februára 2015, sp. zn. BB-3Nt/2/2014, v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 26. januára 2016, sp. zn. 4 Tost 3/2016, podľa § 399 ods. 2 Tr. por. zamietnutý s tým odôvodnením, že obvinený nepredložil žiadne nové dôkazy resp. skutočnosti súdu skôr neznáme - predložený znalecký posudok EEI+ č. 6/2014 vychádza totiž výlučne z už skôr zadovážených a vykonaných dôkazov (ktoré mal k dispozícii a skúmal aj ÚSI ŽU) a poskytuje

len ich iné hodnotenie.

III/ V súvislosti s naplnením zákonných znakov skutkovej podstaty podvodu obvinený predovšetkým namietal, že v jeho prípade od počiatku absentoval akýkoľvek úmysel (tento sa vyžaduje už v čase podvodného konania - t. j. už v čase uzatvárania zmlúv s poškodenými), keď upozornil v danom smere tiež na vyjadrenie znalca z odboru psychológie MUDr. Jindřicha Cupáka, z ktorého vyplýva, že neboli u neho pozorované sklony k podvodnému konaniu a navyše, že nemohol vzniknutú situáciu ovplyvniť cez vôľovú zložku. Obvinený má za to, že konanie, ktoré je mu kladené za vinu, nemožno posudzovať z hľadiska trestno-právneho, ale iba obchodno-právneho (ako klamlivú reklamu). Pokiaľ ide o vznik škody, tento považuje výlučne ako následok objektívneho znemožnenia vo vyplácaní finančných prostriedkov poškodeným zapríčinené vyhlásením konkurzu. Napokon v závere v súvislosti s vyššie uvedeným poznamenal, že i samotná objektívna stránka trestného činu, uvedená vo výroku odsudzujúceho rozsudku, vyznieva absurdne, keďže mal svojím konaním obohatiť nie seba ale iného, teda pravdepodobne J. K., ktorého členmi sú vlastne poškodení.

Ani predmetnú námietku, obvineným subsumovanú pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., nemožno napokon označiť za dôvodnú, a to predovšetkým z toho dôvodu, že vyššie uvedená argumentácia sa týka skutkových (a nie právnych) otázok, ako bude bližšie rozvedené nižšie.

Úvodom treba dať do pozornosti tú skutočnosť, že konanie obvineného bolo vo veci konajúcimi súdmi právne kvalifikované ako pokračovací trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., ktorého sa mal konkrétne dopustiť tak, že na škodu cudzieho majetku iného obohatil tým, že uviedol niekoho do omylu a spôsobil takým činom škodu veľkého rozsahu (tzv. právna veta).

Ak ide o otázku, či stíhaný skutok (z hmotnoprávneho hľadiska ide o jeden skutok) tak, ako bol ustálený v skutkovej vete prvostupňového rozsudku (v ktorej forme bol aj plne akceptovaný súdom odvolacím), napĺňa všetky znaky vyššie uvedeného trestného činu, t.j. či bol správne právne posúdený, tak v danom smere nemá dovolací súd žiadne pochybnosti. Konanie obvineného Ing. V. C., ktoré je v súdmi nižšieho stupňa zistenej forme záväzné pre dovolací súd, totiž i podľa jeho názoru napĺňa všetky zákonné znaky (kvalifikovanej) skutkovej podstaty trestného činu podvodu a správne teda bola v danom prípade vyvodená voči vyššie menovanému obvinenému trestnoprávna zodpovednosť.

Čo sa týka údajnej absencie úmyslu (a to aj s odkazom na vyjadrenia znalca z odboru psychológie, či na iných miestach podaného dovolania aj s odkazom na nevykonanie niektorých dôkazov, bez vykonania ktorých podľa názoru obvineného nebolo možné objektívne posúdiť naplnenie subjektívnej stránky trestného činu), tak tu ide, rovnako ako aj v prípade poukazu na dôvody vzniku škody, len o námietky skutkových zistení, keď oba zákonné znaky (úmysel i škoda) sú jednoznačne súčasťou skutkových zistení, resp. presnejšie zisteného skutku, ustáleného v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku.

Spôsobenej škode (na cudzom majetku) sa už dovolací súd podrobne venoval skôr (v súvislosti s námietkou uvedenou pod bodom I/), a preto považuje za vhodné sa na danom mieste bližšie vyjadriť iba k obvineným namietanému nedostatku subjektívnej stránky. Tu potom považuje za potrebné v prvom rade poukázať na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 39/2010, uverejnené pod R 3/2011, z ktorého vyplýva, že keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nemôže napĺňať poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t.j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

Dovolací súd zdôrazňuje, že v posudzovanej veci nemali súdy nižšieho stupňa žiadne pochybnosti o existencii zákonom požadovaného úmyslu na strane obvineného. Tento jasne vyplýva z nimi ustáleného konania, pričom otázky naplnenia subjektívnej stránky sa súdy následne tiež pomerne rozsiahlo venovali v rámci odôvodnení svojich rozhodnutí, keď sa v danom ohľade dôsledne vysporiadali i s príslušnou obhajobnou argumentáciou obvineného.

Na rozdiel od tvrdení obvineného - ktorý o.i. uviedol, že po celú dobu uzatvárania zmlúv s poškodenými vychádzal z pozitívnych ekonomických výsledkov spoločnosti K., keď tú skutočnosť, že išlo o zdravú firmu, má potvrdzovať aj ním predĺžený znalecký posudok EEI+ - konajúce súdy uzavreli, že najneskôr k 1. januáru 1999 už obvinený vedel, že sľubovaný záväzok vrátenia peňazí v dohodnutom čase, čo aj len v istine, niečo ešte so sľubovaným výnosom, nebude môcť splniť a bol uzrozumený so spôsobením škody pre tých, od ktorých peniaze boli vybraté a v dohodnutom termíne a výške dohodnutým spôsobom neboli splatené.

Nielen pokiaľ ide o podvodný úmysel, ale tiež v kontexte namietaného nedostatku objektívnej stránky považuje dovolací súd za vhodné odcitovať časť z odôvodnenia napadnutého druhostupňového rozhodnutia (str. 20): „Najvyšší súd považuje za neopodstatnenú odvoláciu námietku obžalovaného a vyvrátenú jeho obhajobu, že nebola naplnená subjektívna stránka žalovaného trestného činu podvodu, lebo on konal len s čistým úmyslom všetky získané finančné prostriedky vrátiť. Od roku 1999, keď obžalovaný vyberal pôžičky od občanov s vedomím, že ním riadené spoločnosti sú v strate, bola podnikateľská činnosť v spoločnostiach, v ktorých bol obžalovaný konateľom alebo predsedom predstavenstva založená na princípe tzv. „pyramídovej hry“, resp. podobala sa i tzv. Ponzioho schéme, keď časť od občanov získaných prostriedkov bola investovaná na prevádzkovú činnosť v predmete podnikania vzájomne kooperujúcich podnikateľských subjektov skupiny K., ktoré však neprinášali zisk. V danom prípade tieto spoločnosti v skupine K. mohli existovať len pokiaľ vždy ďalšie fyzické osoby vkladali svoje finančné prostriedky, najprv ako pôžičky do K., s. r. o., neskôr ako členské vklady do J. K., odkiaľ sa prelievali buď priamo alebo prostredníctvom akciovej spoločnosti K. do ďalších tzv. dcérskych spoločností v skupine K. personálne a majetkovo prepojených na osobu obžalovaného Ing. V. C.. Ak niektorým subjektom, fyzickým osobám, obžalovaný peniaze vrátil, bolo to možné len v dôsledku toho, že od väčšieho počtu ďalších peniaze vybral. Bolo však nemožné, na základe výsledkov hospodárenia firiem, aby obžalovaný k stanovenému obdobiu určenému v zmluvách s veriteľmi, splnil svoj záväzok a s navýšením úroku peniaze v zmluvne dohodnutom termíne vyplatil. Nemohol tak podľa výsledkov dokazovania urobiť ani len pokiaľ išlo o istinu a niečo ešte tak vysoký úrok.“

A napokon, k výtku smerujúcej k už spomínanej objektívnej stránke, resp. presnejšie naplneniu znaku „na škodu cudzieho majetku obohatil iného“, dovolací súd záverom poznamenáva, že v súlade s už vyššie citovaným sa v skutkovej vete uvádza, že od fyzických osôb získané finančné prostriedky (ktoré tieto vkladali najskôr ako pôžičky do spoločnosti K., s. r. o. a neskôr ako členské vklady do J. K.) boli použité na vyplácanie predchádzajúcich vkladateľov a krytie vlastných nákladov spoločností v skupine K.. Ako pritom bolo zistené zo strany konajúcich súdov, finančné prostriedky prijaté od ďalších klientov (s príslubom lákavých výnosov) boli v prevažujúcej miere použité práve na vyplácanie predošlých dlhov.

K tomu je aj vzhľadom na obsah dovolacej námietky nevyhnutné záverom zdôrazniť, že znak objektívnej stránky trestného činu podvodu „obohatil“ môže byť naplnený aj uspokojením oprávnenej pohľadávky spôsobom nie lege artis (obohatený sa dostáva do pozície obohatenia objektívne). Trestnou činnosťou nie je totiž možné získať/ získať finančné prostriedky na uspokojenie aj inak oprávnených nárokov, resp. v jazyku občianskeho práva - zjednodušene povedané, z nepoctivých zdrojov nie je možné splácať svoje staršie existujúce záväzky (v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov sa majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov považuje za bezdôvodné obohatenie).

S ohľadom na skôr uvedené je teda zrejmé, že v predmetnej veci nebolo zistené naplnenie žiadneho do úvahy prichádzajúceho dovolacieho dôvodu, a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené v

enunciáte tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.